

Форма № Н-9.02

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Центр післядипломної освіти

(повна назва факультету)

Кафедра економіки, організації та обліку в АПК

(повна назва кафедри)

Допущено до захисту**Завідувач кафедри**

(підпис)

к.е.н., доц. Кузіна Р.В. _____

(прізвище та ініціали)

«_____» _____ 2015 року

Дипломна роботаспеціаліст

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

з теми

**Облік і аудит формування доходів в системі
антикризової політики підприємства**

(на прикладі ТОВ «Строй-Сервис»)

Виконав: слухач 2 курсу, групи 202
спеціальності 7. 0305901 Облік і аудит

(шифр і назва спеціальності)

Єлісєєва Г.В. _____

(прізвище та ініціали)

Керівник ст.викл. Безнесюк Я.М.Науковий консультантк.е.н., доц. Кузіна Р.В.

(прізвище та ініціали)

Рецензент _____

(прізвище та ініціали)

ОДЕСА - 2015 року

ВСТУП

Актуальність теми. На етапі кризового стану економіки України в цілому, що віддзеркалюється на вітчизняних підприємствах, керівництво підприємства змушено удосконалювати методи і технології управління. Головною метою функціонування та розвитку кожного підприємства є досягнення та підтримання в допустимих межах змін фактичного рівня його конкурентоспроможності. В діяльності кожного підприємства періодично виникають ситуації, коли необхідно вживати заходи, спрямовані на запобігання виникненню кризових явищ чи ліквідацію вже наявних ознак кризи. Одним з ефективних напрямків – є збільшення доходів і фінансових результатів підприємства.

Функціонуючи в специфічних умовах конкуренції на регіональних і міжрегіональних будівельних ринках, практично не регульованих державними структурами, у зоні високої інвестиційної, економічної і фінансової невизначеності, значна кількість організацій стають збитковими. Однією з основних причин такого стану є нераціональне використання наявного виробничого потенціалу, як наслідок незбалансованості трудових, матеріальних, та інших ресурсів з обсягами і часом виконання робіт, що виникає вже на початкових стадіях реалізації будівельних проектів. Вирішення цієї проблеми має особливо пріоритетне значення для будівельних організацій, багато з яких знаходяться у перманентному режимі виживання, на межі банкрутства.

За названих обставин виникає потреба у розробці таких методів і методик обліку, аудиту та аналізу в аспекті формування доходів будівельних організацій, що дали б змогу керівництву своєчасно вживати необхідні заходи забезпечення ефективної діяльності у динамічних умовах будівельного ринку.

Теоретичному обґрунтуванню шляхів забезпечення ефективності діяльності будівельних організацій у ринковому конкурентному середовищі, рішенню окремих задач цієї проблеми присвячені роботи багатьох

вітчизняних вчених, зокрема – Адамова В.Є., Гойка А.Ф., Гумби Х.М., Коряцького В.И., Крушевського А.В., Міхельса В.О., Ніколаєва В.П., Педана М.П., Рогожина П.С., Ушацького С.А., Федоренка В.Г.

Проте існує об'єктивна необхідність формування сучасних антикризових заходів на базі оперативної і достовірної облікової інформації. Зазначені обставини визначають актуальність дослідження, його спрямованість і зміст, постановку цілей, завдань та методів їх вирішення. Важливість дослідження та вирішення цих питань зумовили вибір теми дослідження та доводять її актуальність.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є вивчення теоретичних основ сутності, класифікації та системи управління доходами підприємства, проведення економічного аналізу діяльності підприємства та розробка рекомендацій щодо усунення недоліків та вдосконалення системи обліку, аудиту та управління доходами підприємства.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення наступних завдань:

- розглянути поняття та сутність категорії «дохід» та класифікацію ;
- проаналізувати нормативно-правове регулювання формування в обліку доходів;
- вивчити об'єкт дослідження на основі інформації річної фінансової, статистичної звітності та даних внутрішнього обліку підприємства;
- дослідити практичні основи систематизації в бухгалтерському обліку інформації та методологію формування доходів на підприємстві;
- встановити за допомогою аудиту достовірність повноти відображення та правильності визнання доходів і формування фінансових результатів;
- надати конкретні рекомендації щодо вдосконалення облікового процесу взагалі та обліку формування доходів;
- надати рекомендації щодо збільшення доходів і фінансових результатів підприємства.

Об'єктом дослідження є господарська діяльність ТОВ «Строй-Сервис» в частині операцій, які пов'язані з формуванням доходів підприємства.

Предметом дослідження є вивчення теоретично-методичних основ та надання практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку та аудиту доходів підприємства з метою забезпечення стійкого економічного розвитку підприємства.

Методи дослідження. Методологічною основою роботи стали діалектичний метод пізнання та системний підхід до аналізу економічних явищ та процесів, що дало можливість комплексно провести дослідження проблеми формування витрат та фінансових результатів. У процесі дослідження використано такі загальнонаукові методи пізнання: спостереження, порівняння, абстракції, індукції і дедукції, вимірювання взаємозв'язків, поєднання аналізу та синтезу, історичного і логічного підходів, узагальнення, а також моделювання.

Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі та нормативно-правові акти з питань формування доходів, прибутку підприємства, звітні дані Держкомстату України, податкова і фінансова звітність підприємства ТОВ «Строй-Сервис», наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, матеріали науково-практичних конференцій, професійних періодичних видань.

ВИСНОВКИ

Ефективне управління підприємством, особливо в кризових умовах функціонування можливо лише на базі оперативної та достовірної інформації, тому важливим напрямом нашого дослідження було вивчення стану обліку, проведення аналізу та аудиту доходів на ТОВ «Строй-Сервис», з метою формування системи антикризового управління на базі релевантних даних.

Процес виведення підприємства з кризового стану має відбуватися не хаотично та безсистемно, він має бути належним чином організований та скоординований. Розуміння цих аксіоматичних істин обумовлює доцільність визначення основних документів, що повинні розроблятися у процесі антикризового управління підприємством.

Основною метою діяльності будь-якої підприємницької структури є одержання найбільшого прибутку, що безпосередньо залежить від величини отримуваних доходів. Отже, доходи підприємства незалежно від галузі діяльності, форми власності та інших факторів набувають особливо важливого, ключового значення. Категорія доходу є однією з найскладніших в економічній науці. Вона була предметом широких дискусій серед представників різних економічних шкіл та напрямків, що знаходить своє відображення в наукових працях багатьох сучасних дослідників.

Таким чином, підсумком господарської діяльності підприємства виступає його дохід. Дохід – певна грошова сума, що отримується підприємством в результаті виробництва і реалізації благ або послуг за

певний період часу. У категорії доходу відбивається економічна результативність діяльності підприємства, його господарської політики, вибору стратегічних і тактичних рішень.

Динаміка доходу, його величина свідчить про міру ефективності діяльності підприємства, суспільне визнання вироблюваної ним продукції, нарешті, про місце і роль підприємства на відповідному ринку.

Отже, облік та контроль (внутрішній аудит) доходів є одним з ключових завдань у вирішенні проблем, що виникають під час поточного управління підприємствами, зокрема з позиції оптимального співвідношення між ліквідністю та прибутковістю.

Для узагальнення результатів аналізу фінансового стану була проведена комплексна оцінка на основі використання фінансової звітності за спектр-бальним методом А.Н. Салова і В.Г. Маслова, що передбачала шляхом оцінки структури балансу, рентабельності, фінансової стійкості, платоспроможності та ділової активності отримання єдиного висновку щодо стану підприємства. Такий аналіз дозволяє виявити і попередити кризу на підприємстві шляхом формування системи антикризових заходів. За результатами якого можна дійти висновку, що за період дослідження фінансовий стан ТОВ «Строй-Сервис» погіршився – про це свідчать тенденції змін більшості фінансових коефіцієнтів. Вивчення основних фінансово-економічних показників підприємства дозволяє дійти висновку, що підприємство розвивається, здійснюючи значні капіталовкладення. Підприємство не є ліквідним та в значній мірі фінансово залежне. За період спостерігаємо покращення діяльності в 2013 р., та спад ділової активності у 2014р., що пов'язано з чинниками зовнішнього середовища. Підприємству «Строй-Сервис» доцільно сформулювати антикризову програму для зміцнення позицій і запобігання кризи діяльності підприємства. Для більш детального розуміння причин та деталей зазначеного стану підприємства було проаналізовано стан обліку на підприємстві та проведено внутрішній аудит.

В цілому, облік доходів на ТОВ «Стой-Сервіс» відображається згідно вимог чинного законодавства.

Однак, під час аудиту була виявлена низька порушень. Так, враховуючи галузеві особливості, було виявлене несвоєчасне визнання доходу. Згідно договору передбачено поетапне здавання робіт з одночасним визнанням доходу. Договором передбачена загальна вартість робіт на суму 450000 грн. Та визначено три етапи. Перші два етапи виконані в жовтні та грудні 2014 року, а третій у лютому 2015 року. Однак, підприємство не відобразило дохід від виконання двох етапів на суму 287000 грн., таким чином під час перевірки було виявлено, що під час реалізації послуг було невірне відображення в бухгалтерському обліку дати їх реалізації, ця помилка вплинула на показники фінансового результату підприємства у 2014 року та тягне за собою недоїмку в розмірі 54530 грн. та можливі штрафні санкції в розмірі 13632,5.

Під час перевірки відображення в обліку зазначеного вище договору, було з'ясовано, що частина робіт виконувалась генпідрядником. В грудні, згідно акту було виконано робіт на 168320 тис. грн. ТОВ «Строй-Сервис», не відображуючи дохід, включило до витрат послуги субпідрядників, чим завищило витрати, та занизило базу оподаткування. Недоїмка з даного факту складатиме 31980,8 грн., можливі штрафні санкції 7995,2 грн.

На підприємстві має місце продаж запасів, при перевірці відображення доходу від продажу запасів порушень не виявлено реалізація відбувається належним чином, однак некоректно використовуються рахунки бухгалтерського обліку. Слід зауважити, що цей факт сигналізує про наявність шахрайства на підприємстві та недостатній контроль.

Також виявлено порушення стосовно повернення, а точніше неповернення в строк поворотної фінансової допомоги від засновників на суму 85000 грн. Так було з'ясовано, що від засновника була отримана фінансова допомога в грудні 2013 року. Та станом на 31.грудня 2014 року вона не була повернута. В податковому обліку в грудні її необхідно було

визнати доходом. Зазначене порушення тягне донарахування з податку на прибуток та можливі штрафні санкції.

Враховуючи специфіку діяльності підприємства, уникнення шахрайства, розкрадення та псування матеріалів, є важливою складовою запобігання збитків. Також, виявлений перелік порушень обґрунтовують об'єктивну необхідність впровадження посади внутрішнього аудитора на підприємстві.

Динамічність змін внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства, об'єктивна необхідність забезпечення достатнього рівня конкурентоспроможності в умовах дії механізму ринкової регуляції висувають серйозні вимоги до глибини аналізу господарчої діяльності підприємства, якості, своєчасності, повноти, достовірності управлінських рішень, що формуються та приймаються. Адже негативні наслідки економічної рецесії продовжують впливати на зменшення величини прибутку, зростання збитку підприємств, що значно ослаблює їх економічний потенціал та безпеку діяльності, знижує ефективність господарського процесу. Тому, актуальним для вирішення є завдання розробки та реалізації менеджерами дієвих управлінських заходів, спрямованих антикризове управління підприємством.

Для аналізу вірогідності банкрутства ми використовували декілька найбільш популярних моделей та порівняли результати.

Отже, розрахований за даними звітності індекс Альтмана «Z» складає 3,75, а це означає, що ймовірність банкрутства господарства дуже висока. Ринок має свою досить жорстку конкуренцію, а в результаті конкурентної боротьби, як відомо, сильні підприємства витісняють з ринку слабкі. За результатами розрахунку по іншим моделям складається аналогічна ситуація.

Підприємство знаходиться в зоні ризику з високим рівнем вірогідності банкрутства.

З метою збільшення прибутку, нами було проаналізовано структуру доходів й витрат, в результаті чого виявлено резерв збільшення прибутку.

Так, аналізуючи смети, договори, акти та іншу первину документацію, було з'ясовано, що значна частина робіт виконується субпідрядниками. Так, за договором, який нам було надано для дослідження на суму 455 тис.грн. (ця сума враховує всі витрати підприємства та прибуток), субпідрядних робіт виконано на 168 тис.грн. При цьому, більшість робіт, перелічених в договорі субпідряду, є аналогічними, що виконує безпосередньо підприємство. Тобто, за умов, що не вистачає робочої сили, доцільно або впровадити роботу в дві зміни, або доукомплектувати штат, що дозволить зекономити приблизно 50% від зазначеної суми.

Таким чином, вважаємо за необхідне:

- сформувати антикризову програму на підприємстві;
- постійно проводити моніторинг фінансового стану підприємства та розраховувати вірогідність банкрутства з метою аналізу показників в динаміці;
- ретельно формувати виробничий процес та ставитись до субпідрядників.

Урахування зазначених аспектів зробить можливим розроблення антикризової програми для підприємства. Це сприятиме активізації інноваційних процесів через встановлення цілей, спрямованих на зміцнення положення підприємства, недопущення його ліквідації в довгостроковому періоді, надасть можливість підприємству утримати свої позиції в кризовий період, та поступово перейти в стадію розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про аудиторську діяльність» [електронний ресурс]: режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>
2. Кодекс Цивільного захисту України [електронний ресурс] / URL: режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>
3. Наказ Держгірпромнагляд «Про затвердження Типового положення про комісію з питань охорони праці підприємства» [електронний ресурс] / режим доступу: URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0311-07>
4. НП(С)БУ 1 // Все о бухгалтерском учете. – 2012- №8 – 9. – с. 85- 87.
5. Податковий кодекс України от 02.12.2010 № 2755-VI// Все о бухгалтерском учете. – 2013- №24 – 25. – 402 с.
6. Положение (стандарт) бухгалтерского учета 15 «Доход» // Все о бухгалтерском учете. – 2012- №8 – 9. – с. 85- 87.
7. Положение (стандарт) бухгалтерского учета 9 «Запасы» // Все о бухгалтерском учете. – 2012- №8 – 9. – с. 30- 35.
8. Положение (стандарт) бухгалтерского учета 7 «Основные средства» // Все о бухгалтерском учете. – 2012- №8 – 9. – с. 42—47.
9. Положение (стандарт) бухгалтерского учета 16 «Расходы» // Все о бухгалтерском учете. – 2013- №27. – с. 37- 58.
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 “Будівельні контракти”: наказ Міністерства фінансів України від 28.04.2001 р. № 205. –

Будівельна Бухгалтерія: [у 4 кн.]. – Книга 1 [під загальною ред. І.Назарбаєвої]. – К. : Бліц-Інформ, 2005. – С. 103-106.

11.Положение (стандарт) бухгалтерского учета 25 «Финансовый отчет субъекта малого предпринимательства» // Все о бухгалтерском учете. – 2012-№8 – 9. – с. 125- 136.

12. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 11 “Будівельні контракти” [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minfin.gov.ua/document/9224/%D0%9>.

13. Аврова И.А. Управленческий учет / Аврова И.А. – М.:Бератор – Пресс, 2003. – 176 с.

14. Базаров Г. З. Теория и практика антикризисного управления: Учебник для ВУЗов / Г.З. Базаров, С.Г. Беяев, Л.П. Белых и др. / Под ред. С.Г. Беяева, В.И. Кошкина. – М.: Закон и право; ЮНИТИ, 1996. – 468 с.

15. Бондаренко Т.Ю. Витрати на виробництво продукції як елемент формування та розвитку виробничо-господарського механізму / Т.Ю. Бондаренко // «Економічні науки». – Серія «Облік і фінанси». –Випуск 8 (29). – Ч. 2. – 2011. [електронний ресурс] / URL: режим доступу:http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/en_oif/2011_8_2/9.pdf

16. Будько О. Узгодження результатів діяльності з метою оподаткування та фінансових результатів згідно з бухгалтерським обліком / Оксана Будько // Економічний аналіз: зб. наук. праць. – Тернопіль : Видавництво ТНЕУ “Економічна думка”, 2011. – Вип. 8. – Частина 2. – С. 400-402.

17. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: - Житомир: ЖІТІ, 2000. – 640 с.

18. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник / В.О. Василенко. – К.: ЦУЛ, 2003. – 504 с.

19. Гоголь Т. А. Облік та аудит доходів підприємств: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.04/ Т. А. Гоголь. – К.: КНЕУ, 2006. – 20 с

20. Грещак М.Г., Коцюба О.С. Управління витратами: [Навч.метод.посібник для самот. вивч. дисц.]. – КНЕУ, 2002. – 131 с.

21. Грінченко, А.В. Розмежування понять витрати, затрати, видатки та втрати / А.В. Грінченко // Економічний форум. – 2012. – № 3 / [електронний ресурс] / URL: режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal>
22. Гриньова В.М., Салу М.М. Організація виробництва: підручник [електронний ресурс] / URL: режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/ekonomika/organizatsiya_virobnitstva_-_grinova_vm
23. Грищенко О.В. Понятие терминов «издержки», «затраты», «расходы», «себестоимость» [електронний ресурс] / URL: режим доступу: http://www.aup.ru/books/m166/2_1/html/
24. Дерій. В. Термін “витрати” та його трактування для потреб обліку і контролю / В.Дерій // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 1(26). – С. 154 – 160.
25. Д.Мідлтон. Бухгалтерський облік і прийняття управлінських рішень / Д.Мідлтон. – М.: Аудит, 1997. – 401 с.
26. Жадько А. О. Антикризове управління підприємством: сутність, етапи здійснення та основні антикризові заходи / А.О.Жадько [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/zhadko-ao-antikrizove-upravlinnya-pidpriemstvom-sutnist-etapi-zdiysnennya-ta-osnovni-antikrizovi-zahodi/>
27. Задорожний З.В. Внутрішньогосподарський облік в будівництві: методологія та організація: дис. на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук: 08.00.09/ Задорожній Зиновій Михайлович. –Тернопіль, 2007.
28. Котенко Т. Ю. Аналіз витрат як складова управління на підприємствах будівельної галузі / Т. Ю. Котенко // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 6. – С. 118–121.
29. Крушельницька О.В. Управління витратами / Крушельницька О.В. Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей. – Житомир, ЖДТУ, 2005. – 196 с.

27. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: Монографія / Л.О. Лігоненко. – К., 2001. – 574 с.
30. Николаева С.А. Управленческий учет. Легенды и мифы./ С.А. Николаева, С.В. Шебек – М.: Аудиторско-консалтинговая фирма «ЦБА», 2004. – 288 с.
31. Павелко О. В. Фінансові результати в обліку будівельних організацій: порядок формування / О. В. Павелко // Проблеми та перспективи соціально-економічного розвитку України: матеріали міжвузівської науково-практичної конференції 15 квітня 2009 р. – Т. III. – Сімферополь: ЦРОНІ, 2009. – С. 109-111 (0,17 д.а.).
32. Павелко О. В. Відображення в обліку генеральних підрядників витрат, понесених на обслуговування субпідрядних організацій впродовж виконання будівельних контрактів / О. В. Павелко // Збірник праць всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасний стан та перспективи розвитку державного контролю і аудиту в Україні» / за заг. ред. проф. В. Д. Базилевича. – К: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2009. – С. 259-262 (0,16 д.а.).
33. Петрик О. А., Савченко В. Я., Свідерський Д. Є. Організація та методика аудиту підприємницької діяльності: Навч. посіб. / За заг. ред. О. А. Петрик. — К.: КНЕУ, 2008. — 472 с.
31. Приходько Н. П. Сутність антикризового управління на підприємстві / Н.П. Приходько [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://masters.donntu.edu.ua/2011/iem/potatuev/library/article02.htm>
32. Пятов М.Л., Смирнова И.А. Доходы и расходы организации: трактовка МСФО [електронний ресурс] / URL: режим доступу: <http://www.buh.ru/document-1204>
33. Р.Ентоні. Учет: ситуации и образцы / Р.Ентоні Дж.Рис. – М.: Фінанси і статистика, 1993. – 560 с.
34. Родченко В. В. Концептуальні підходи до проблеми побудови системного антикризового управління підприємством / В.В. Родченко

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://www.nbuuv.gov.ua/ejournals/PSPE/2010_2/Rodchenko_210.htm

35. Свірко С.В. Деякі питання сучасної української економічної термінології [текст] / С.В.Свірко// Проблеми формування ринкової економіки. – Вип. 9 – К.: КНЕУ, 2001. – с.463 – 473.

36. Скрипник М.І. Затрати і витрати: проблема трактування понять [електронний ресурс] / URL: режим доступу: http://www.irbis-nbuuv.gov.ua/portal/soc_gum/ptmbo/2009_1/stat26.pdf

37. Сопко В.В. Бухгалтерський облік: Навч.посібник. – [3-е вид.перероб. і доп.] / Сопко В.В. – К.: КНЕУ, 2000. – 578 с.

38. Стратегія підготовки кадрів для запровадження системи внутрішнього контролю та створення служб внутрішнього аудиту в органах державного і комунального сектору України на період 2011 — 2013 роки, затверджена наказом Головкиру від 14.12.2010 р. № 467.

39. Турило А.М., Кравчук Ю.Б., Турило А.А. Управління витратами підприємства: навч. посібник / Турило А.М., Кравчук Ю.Б., Турило А.А. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 120 с.

40. Чалий І. Будівельний облік для профі: секрети майстерності / Іван Чалий. – Х. : Фактор, 2006. – 400 с

41. Ч.Г. Хорнгрен. Бухгалтерский учт: управленческий аспект [Текст] / Ч.Г. Хорнгрен, Дж. Форстер. – М.: Финансы и статистика, 1995. – 415 с.

42. Шим Джей К. Методы управления стоимостью и анализа затрат/ [пер. А.П. Калюжный] / Шим Джей К., Сигел Джоэл Г. – М.: Филинь, 1996. – 344 с.

43. Хэл Р. Вэриан. Микроэкономика: промежуточный уровень / хэл Р. Вэриан. – М.: ЮНИТИ, 1997. – 767 с.

44. Цал – Цалко Ю.С. Витрати підприємства: навч. посіб. / Цал – Цалко Ю.С. – Житомир: ЖІТІ, 2002 – 600 с.

45. Череп А.В. Управління витратами суб'єкта господарювання. Монографія. Ч. І. – 2-ге вид., стереотип. – Х.: ВД «Інжек», 2007. – 368 с.

46. Уткин Э. А. Антикризисное управление / Э.А. Уткин. – М.: Ассоциация авторов и издателей «Тандем», Изд-во ЭКМОС, 1997. – 400 с
47. Філіп (Попович) Л.В. Економічний зміст і класифікація витрат [Текст] / Л.В. Філіп (Попович) // Вісник економіки транспорту і промисловості. – № 36. – 2011. – С. 206 – 211.
48. Шмиголь Н. М. Доходи підприємств: сучасні методи управління / Н. М. Шмиголь // Економіка: проблеми теорії та практики. Вип. 228. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2010.
49. Штангрет А. М. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник / А.М. Штангрет, О.І. Копилук. – К.: Знання, 2007. – 335 с.
46. "Баланс" – сайт періодичного видання: <http://www.balance.dp.ua/>;
50. "Все про бухгалтерський облік" – сайт періодичного видання: <http://www.vobu.com.ua/>;
51. "Вісник податкової служби" – сайт періодичного видання: <http://www.visnuk.com.ua/>;
52. "Дебет-Кредит" – сайт періодичного видання: <http://www.dtkr.com.ua/>;
53. "Інтерактивна бухгалтерія" – сайт щоденної електронної газети: <http://www.interbuh.com.ua/ua/>;